

Kakošnih bukev je Slovincam zdaj potreba?

Pervi bukev za šole, posebno za ljudske začetne, za šole po deželi, pa tudi za vekši — realne in latinske šole. Kakošne pa naj bi te bukev bile, kako osnovane, kaj bi obsegle, so učeni rodoljubi že davnej in tolikanj govorili in pisali, da kaj boljga ali novejšiga pristaviti ne moremo, kakor le to, da so slovenske šolske bukev nam silno potrebne, da bi se torej kmalo izdelale, ter mladeži u roke podale. (Samo slovnici imamo že preobilno).

Drugi je Slovincam potrebna knjiga vsih knjig, studenec vére in resnice, beseda živiga Boga — sveto pismo. Že je zasijala prijetna zarja, ki je obetala nam to knjigo u domačim jeziku prinesiti — pa žali Bog! komaj se je prikazala, je zopet zginila. Dobro in izverstno poslovljenje celiga sv. pisma pa ne more biti naloga eniga samiga možá, akoravno bi velikán bil na duhu in vednostih, pa tudi Metuzalemovih let doživel. — Združenih močí je tu treba!

Tretji je treba nam je kakor ribi voda naravoslovskih, zemljopisnih in zgodovinskih knjig.

Četrti potrebujejo Slovenci slovarjev, posebno obširniga slovensko-nemškiga in nemško-slovenskiga; potem pa tudi slovarjev greško-slovenskih in latinsko-slovenskih za čitanje (branje) in prestavljanje greških in latinskih klasikarjev *).

Peti so Slovincam potrebni klasikarji greški in rimski poslovenjeni. Pisatelji namreč letí so bili, so in bodo na veke posnemanja vredni izgledi za vsako literaturo. Pa ni vsakimu dovoljeno, pri izvirnim studencu veselja in vednost zajemati; ni vsakimu greški ali latinski jezik razumljiv, ki bi rad Homera, Pindara, Platona, Horacia in Virgilia, Cicerona in Tacita, ali druge imenitne stare pisatelje bral in užival; tak seže po prevode, katerih, in to izverstnih, že skoraj vsak narod ima, le slovenski jih dosihmal še pogrešuje.

S knjigami imenovanih verst naj bi se torej temelj postavil slovenskemu slovstvu. Niobhodno potreba, da dobí ljudstvo veliko bukev za omiko in izobraženje; naj le dobrih dobí! Stari Greki in Rimci niso bili tako s popisanim in natiskanim popirjem blagoslovljeni, kakor sedajni evropski narodi; le malo njihovih spisov je do naših časov prišlo, pa ti mali so predobri, so izverstni, so klasični, so vredni, da jih pazljivo prebiramo in vživamo.

S tem se tudi odpravi bojazen taistih, ki pravijo, da mi Slovenci ne moremo lastne literature zadobiti, ker nas je premalo (komej poldrugi milion). Tudi starih Grekov ni bilo veliko, tudi še dan današnji Portugalcev, Holandcev, Novogrekov in družih narodov ni veliko število, pa vunder so imeli in imajo lastno in imenitno literaturo. Torej ne obupati, dragi domorodci! Pogúm u sercé in u roko peró, ter delajmo in trudimo se za omiko in izobraženje svojih, tako dolgo zanemarjenih, u tmini duha ležečih bratov! Pripravljeno je polje na slovenskim svetu; le delavcev se potrebuje, to polje pridno obdelovati.

Naj bi torej vsak, komur je dan nebeški dar pisanja, saj ene ali druge bukev spisal, pa te

*) Greško- in latinsko-slovenski slovarji po naših mislih še za dolgo časa ravno potrebni niso. Vred.

bukve naj so izverstne, to je, dobro premišljene, dobro zložene in razumljivo pisane. Tacih bukev bo narod že kupoval in jih prebiral, ter veselje nad njimi občutil v mnogih časih in zadevah. Pisateljem pa bota slava neumerjoča in hvaležni spomin še poznejih zaródnikov obilo plačilo za njih trud in marljivost!

J. Š.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Iz Dunaja se piše „Novicam“ za slovanskiga popotnika:

Slovanski bal, S. t. m. overševan, je bil tudi letos kaj lep, in je terpel od sedmih zvečer do petih zjutraj družega dneva. Med imenitnimi povabljenimi raznega stana smo vidili tudi gospoda dr. Miklošiča, g. Vuka Štefanovića z bistrumno hčerko, g. dr. Subotića in gg. plemenita Ožegovića in Bužana, oba svetovavca tukajšnje najvikše sodnije in verla domoljuba. Izmed gospodov ministrov sta počastila letos to velikansko veselico slovansko, ker je bil tisti večer tudi pri g. ministru-predsedniku knezu Švarcenbergu bal, še le po polnoči samo gosp. dr. Bach in gosp. Baumgarten.

Gospod dr. Miklošič je odpisal te dni gospodu ministru poduka gr. Thun-u, kteremu je slovanski narod jako pri sercu, da so šolske slovenske bukvice tudi za naše brate Slovence v Šopronski županii na Ogerskem pripravne, — ravno tako horvaške za ondotne Horvate.

Gospod minister poduka je naročil gospodu dr. Subotiću, da naj sestavi iz mnogoverstnih spisov serbskih pisateljev berila za gimnazije vojvodine serbske.

* V poslednji seji prirodoslovnega odbora českega muzeuma se je sklenilo začeti izdajati česki časopis prirodoslovnega (natoroznanskega) obsežka, kterega vrednik bo slavni profesor dr. Purkyne. Kdaj pa da bode začel ti časopis izhajati, še ni znano.

* Te dni je prišel v Pragi na svitlo „krasorečnik“, to je zbirka pesem različnih pesnikov, ktere je izdal gosp. Dom. Pichlem.

* V Belemgradu je prišla na svitlo knjiga pod naslovom: „Načela fizike za svoje učenike in samouke napisana od Vuka Marinkovića, med. doktora, u liceuma knježestva serbskega fizike profesora, i društva serbske slovesnosti člana“. „Neven“, ki to knjigo naznani, obžaluje, da ni mnogo iztisov na svitlo prišlo, ker bi bila ta knjiga prav pripravna za šole.

* Poljsko slovstvo se je v letu 1851 z marsikako novo cvetico okinčalo. Tako je prišlo na svitlo slovstveno-zgodovinsko delo: „Pismienictwo Polskie“ od Aleksandra Maciejovskega; — „Prawo prywatne Polskie“ od Bandtkia; — „Vyznam Zaporozhe“ od Gliszczynskega; ravno ta pisatelj je prestavil spis Kalimacha: „O porážce Varnenské“. — Tripplin, ki je po zamorskih krajih dolgo potoval, posebno po Afriki, je izdal svoj potopis pod naslovom: „Podrože“. — Kraszewski je izdal roman: „Komedjanci“; — Korzeniowski „Tadeusz Bezi-mienicy“; — Adam Kosinski „Dítě kralovské“.

* Profesor dr. Smetana v Pilznu pripravlja s porazumljenjem ministra poduka matematiko za tretji in četerti gimnazialni razred; prvi del za prvi in drugi gimnazialni razred je spisal gosp. A. Čulen.

* V Pragi je prišla na svitlo knjiga pod naslovom: „Povidy otce Jaromira“. Po naslovu soditi, bi se zamoglo misliti, da ta knjiga obseže po-